

Modtaget i Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21, 1220 K

04 NOV. 2015

Sagsnr.: JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Dato: 03 NOV. 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh.: Ida Wiegand Justesen
Sagsnr.: 2015-0036-0369
Dok.: 1758963

Ved e-mail af 9. oktober 2015 har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling anmodet Justitsministeriet om et bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 53 (Alm. del) fra Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg.

Spørgsmålet har følgende ordlyd:

"Hvad er ministerens holdning til, at skoler og institutioner må politianmelde børn, for at lærere og pædagoger kan opnå erstatning i forbindelse med voldsepisoder opstået i eksempelvis en undervisningssituation herunder konsekvenserne for det fremtidige pædagogiske arbejde med eleven og dennes forældre, og vil ministeren tage initiativer for at få ændret reglerne, så lærere og pædagoger ikke skal politianmelde elever for at opnå erstatning? Der henvises bl.a. til artiklen "Nu raser debatten: Skal 7-årige børn politianmeldes for vold?", bragt på tv2.dk den 1. oktober 2015."

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Erstatningsnævnet, der har oplyst følgende:

"1. Personer, der kommer til skade i forbindelse med deres arbejde, kan i medfør af arbejdsskadesikringsloven (lovbekendtgørelse nr. 278 af 14-03-2013 om arbejdsskadesikring) opnå erstatning. Det følger således af lovens § 1, at formålet med loven er at yde erstatning og godtgørelse til tilskadekomne eller deres efterladte ved arbejdsskade.

I henhold til lovens § 11 er ydelserne efter loven:

- betaling af udgifter til sygebehandling, optræning og hjælpemidler mm.
- erstatning for tab af erhvervsevne,
- godtgørelse for varigt mén,
- overgangsbetrag ved dødsfald,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- erstatning for tab af forsørger, og
- godtgørelse til efterladte.

Mange ansatte vil endvidere have ret til arbejdsgiverbetalt løn under sygdom eller sygedagpenge i kommunalt regi.

Herudover vil der endvidere i en del sager, hvor lærere og pædagoger mv. bliver udsat for vold; være mulighed for at få erstatning fra en ansvarsforsikring, selv om eleven mv. har handlet forsætligt (f.eks. fra forældrenes familie-/indboforsikring).

Det følger således af § 19, stk. 1, i forsikringsaftaleloven (lovbekendtgørelse nr. 999 af 05-10-2006), at forsikringsaftalelovens regler om bortfald eller begrænsning af et selskabs ansvar ved forsætlige og uagtsomme handlinger ikke finder anvendelse, når den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt. Fravigelse af § 19 kræver udtrykkelig og konkret aftale mellem forsikringsselskabet og den sikrede.

Ingen af ovennævnte muligheder for erstatning forudsætter Erstatningsnævnet bekendt politianmeldelse.

2. Ved siden af ovenstående findes reglerne i offererstatningsloven (lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18-11-2014 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser). Efter disse regler yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat.

Erstatning og godtgørelse i henhold til offererstatningsloven ydes efter reglerne i erstatningsansvarsloven. Erstatningsansvarsloven giver mulighed for erstatning i et lidt videre omfang end arbejdsskadesikringsloven, hovedsageligt i form af godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste samt i visse tilfælde videre mulighed for erstatning for erhvervsevnetab. Forsikringsselskaber yder erstatning og godtgørelse i samme omfang.

Reglerne i offererstatningsloven er bl.a. betinget af, at skaden ikke godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Erstatningsnævnet kan således kun yde erstatning og godtgørelse i det omfang, at skaden ikke er godtgjort efter reglerne i arbejdsskadesikringsloven, er dækket af f.eks. sygeløn eller sygedagpenge eller er dækket af forsikringsydelse, herunder som følge af at forholdet er omfattet af forsikringsaftalelovens § 19.

3. Erstatning i henhold til offererstatningslovens regler er udover de oven for under pkt. 2 nævnte betingelser også betinget af bl.a., at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer. Det følger af offererstatningslovens § 10, stk. 1.

Denne betingelse kan i medfør af lovens § 10, stk. 2, fraviges, hvis forholdene taler for det. Hvis et forhold ikke er anmeldt til politiet inden 72 timer, foretager Erstatningsnævnet derfor i alle tilfælde en konkret vurdering af, om forholdene taler for at dispensere fra 72-timersreglen.

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade i arbejdstiden, fordi f.eks. en patient eller en elev opfører sig voldsomt, truende eller decideret voldeligt, udgør i den forbindelse en særlig gruppe blandt Erstatningsnævnets ansøgere.

Folketingets Retsudvalg afgav da også i relation til særligt denne gruppe i forbindelse med behandlingen af et lovforslag om ændring af offererstatningsloven i 1985 i en betænkning følgende henstilling (afgivet den 09-05-1985, Folketingstidende 1984-85, Tillæg B, sp. 1355): "[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse."

Nævnet har siden da fulgt – og følger fortsat – henstillingen fra Folketingets Retsudvalg ved behandling af sager om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden. Nævnet inddrager således i sagsbehandlingen, om der i forbindelse med manglende (rettidig) politianmeldelse er pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, der taler herfor.

Med henblik på til stadighed at træffe afgørelser i så nær overensstemmelse som muligt med lovgivningsmagtens intentioner, som disse er kommet til udtryk i udformningen af offererstatningslovens § 10, stk. 1, om (rettidig) politianmeldelse og henstillingen fra Folketingets Retsudvalg, søger Erstatningsnævnet i den forbindelse nu i de enkelte sager oplyst, om der rent faktisk – som forudsat af Folketingets Retsudvalg – konkret har gjort sig pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende, der taler imod (rettidig) politianmeldelse.

Hvor det konkret er tilfældet, dispenserer nævnet – som hidtil – fra anmeldelseskravet. Hvor det ikke er tilfældet, finder nævnet derimod ikke grundlag for – eller hjemmel til – at dispensere fra anmeldelseskravet i § 10, stk. 1. Nævnet anser det således ikke i sig selv som tilstrækkelig dokumentation for, at de af Retsudvalget omtalte hensyn gør sig gældende, at ansø-

geren er f.eks. en pædagog, der er kommet til skade i arbejdstiden.

4. I spørgsmålet fra Børne- og Ungeudvalget henvises der bl.a. til konsekvenserne af politianmeldelse i relation til det fremtidige pædagogiske arbejde med eleven og dennes forældre. Nævnet finder i den anledning grund til særligt at bemærke, at den omstændighed, at en lærer eller pædagog mv. undlader at foretage politianmeldelse af f.eks. en elev, som udgangspunkt ikke er det samme som, at der ikke vil blive ført en sag mod den pågældende elev (dennes forældre).

I medfør af offererstatningslovens § 17 indtræder staten nemlig – i det omfang der ydes erstatning – i den skadelidtes krav mod skadevolderen. I sager, hvor Erstatningsnævnet tilkender en pædagog eller lærer mv. erstatning, vil staten derfor som udgangspunkt efterfølgende søge den udbetalte erstatning inddrevet fra den pågældende elev mv.

En politianmeldelse indebærer, at den elev mv., der anklages for at have begået en straffelovsovertrædelse, i videre omfang får sin sag behandlet i det strafferetlige system, hvor den pågældende sikres inddragelse og juridisk bistand under sagens behandling. Behandles sagen derimod alene i Erstatningsnævnet, risikerer den pågældende, at nævnet lægger til grund, at den pågældende har begået en straffelovsovertrædelse, uden at den pågældende har været part i sagen og uden juridisk bistand.

Den pågældende eller dennes værge(r) vil endvidere i tilfælde af en politianmeldelse have mulighed for med det samme at komme med bemærkninger til, at den pågældende elev mv. anklages for at have begået en straffelovsovertrædelse.”

Justitsministeriet finder på baggrund af det anførte ikke umiddelbart anledning til at tage initiativ til en lovændring på området. Det kan imidlertid oplyses, at Justitsministeriet for tiden overvejer, hvordan der kan skabes større klarhed over, hvornår der skal ske politianmeldelse i sager, hvor der foreligger pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn.

Justitsministeriet skal anmode om at modtage kopi af den endelige besvarelse af spørgsmålet.

Søren Pind

Lasse Boje